ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
MENŲ FAKULTETAS
TAIKOMOSIOS DAILĖS IR TECHNOLOGIJŲ KATEDRA

VAIDA MILIŪTĖ
Studijų programos dailės ir technologijų studentė

KUPRINIŲ KOLEKCIJA
„ KUPRINIŲ TRIO “

BAKALAURO DARBAS

Darbo vadovas:
lekt. Regina Vaitkevičienė
Recenzentas:
doc. Albinas Kavaliauskas

Šiauliai, 2012

SIAULIAI UNIVERSITY
FACULTY OF ARTS
DEPARTMENT OF APPLIED ART AND TECHNOLOGIES

VAIDA MILIŪTĖ
Student of Art and Technologies program

COLLECTION OF BACKPACKS „ BACKPACKS TRIO “ BACHELOR□S WORK

Research supervisor:
Lect. Regina Vaitkevičienė
Adviser:
doc. Albinas Kavaliauskas

Siauliai, 2012

SANTRAUKA

Kuprinė – moksleivio pagrindinis atributas, ir nors šių dienų jaunimas – ryškus, stilingas, savarankiškas, nedaugelis iš jų mokyklą lanko rankose laikydami būtent tokį nešulį. Nors būtent kuprinės dėvėjimas yra naudingiausias bei sveikiausias augančiam žmogui.

Ne tik Lietuvoje, bet ir pasaulio prekybos rinkoje vis dar trūksta kokybiškų ir ergonomiškų, stilingų ir jaunatviškų kuprinių – rankinių pagal paauglio poreikius, stilių. Todėl dažniausiai jaunimas tiesiog perka jaunatviškas rankines, neatsižvelgdami į savo antropometrinius taškus.

Diplominiam darbui pasirinkta aktuali šiems laikams kuprinės – rankinės naudos bei panaudojimo aktualumo moksleiviui tematika. Ją atskleisti ir įprasminti siekiama panaudojant klasikinės kuprinės tipą – mokyklinę kuprinę.

Išanalizavus, kas aktualu jaunajai kartai, buvo sukurta ergonomiška, stilinga bei funkcionali kuprinių kolekcija.

Baigiamąjį diplominį darbą kuprinių kolekciją „ KUPRINIŲ TRIO “, sudaro trijų mokyklinių rankinių – kuprinių kolekcija ir teorinis darbo aprašas.

Teorinėje dalyje nagrinėjama rankinių, kuprinių prasmės ir pasekmės, apžvelgiama rankinių, kuprinių istorija, jų formos, tipai, pateikiama sudarytų testų rezultatų apžvalga (norint daugiau sužinoti, ką dėvi moksleiviai tiriamoje gimnazijoje), kūrybinio darbo paieškos apžvalga, kūrybinio darbo proceso eiga, apžvelgiami edukacinio darbo aspektai.

Šiuo darbu siekiama atkreipti dėmesį į savo asmenybės paieškos svarbą, stiliaus pajautimą, nešiojant ne tik stilingas, bet ir ergonomiškas, funkcionalias kuprines – rankines.

SUMMARY

Backpack is the main attribute of every schoolchild and even though the contemporary youth is stylish, independent and expressive, the minority of them go to school with the backpack. However, use of the backpack is the most useful and healthy for the growing person.

Not only in Lithuania, but in the world trade market as well, there is a lack of qualitative and ergonomic, stylish and youthful backpacks – bags, corresponding to needs and style of the teenager. Therefore the youth is often buying simple youthful bags, not paying any attention to own anthropometric features.

The selected topic of the final work is really relevant these days – benefits of the backpack – bag and relevance of its use for the schoolchild. Revealing and giving a sense to it is implemented by applying the classical type of the backpack – the school bag.

Analysis of issues, relevant for the young generation, led to the creation of stylish and functional collection of backpacks.

The final work – the collection of bags “Backpacks’ Trio” - is composed from the collection of three school bags – backpacks, theoretical work description and the tablet presentation.

Theoretical part analyses meanings and effects of bags, backpacks, their history is reviewed as well as their forms, types; the review of results of prepared tests (for revealing what is worn by schoolchildren in the analysed gymnasium) was presented, the view of the search for the creative work was introduced and the course of the creative process was presented; aspects of the educational work were reviewed.

This work is important within the sphere of the personality search, sense of style by using stylish, ergonomic and functional backpacks – bags.

TURINYS

SANTRAUKA ..... **Klaida! Žymelė neapibrėžta.**
SUMMARY ..... **Klaida! Žymelė neapibrėžta.**
ĮVADAS ..... **Klaida! Žymelė neapibrėžta.**
1. RANKINIŲ, KUPRINIŲ, PORTFELIŲ RAIDA, GAMYBA IR NEŠIOJIMO BŪDAI **Klaida! Žymelė neapibrėžta.**
1.1. Rankinės atsiradimo istorija ..... **Klaida! Žymelė neapibrėžta.**
1.2. Rankinių klasifikacija ir rūšys ..... **Klaida! Žymelė neapibrėžta.**
1.3 Funkcionalaus rankinuko bruožai 17
2. ŠIUOLAIKINĖS RANKINĖS MADOS IR TENDENCIJOS 19
3. MOKYKLINĖS RANKINĖS – KUPRINĖS RAIDA 20
4. RANKINĖS IR KUPRINĖS IŠ SKIRTINGŲ MEDŽIAGŲ 23
4.1. Rankinės, kuprinės siūtos iš tekstilės 23
4.2. Rankinės pagamintos iš kitų medžiagų 24
4.3. Praktiškiausia medžiaga rankinėms bei kuprinėms – natūrali oda 27
5. TYRIMAS IR JO REZULTATAI 28
5.1. Testų skirtų mokinių apklausai diplominio darbo tema sudarymas 28
5.2. Testų rezultatai 29
6. KŪRYBINIS DARBAS 33
6.1. Kūrybinio darbo motyvacija, koncepcija 33
6.2. Nuo idėjos iki rezultato 34
6.2.1 Dizainerių kūriniai- artimiausi kūrybinio darbo prototipai 34
6.2.2 Meninio sprendimo paieška, eskizai 35
6.2.3 Kūrybinio darbo praktinis įgyvendinimas 38
6.2.4 Įgyvendinto kūrybinio darbo foto pristatymas 44
EDUKACINIAI DARBO ASPEKTAI 47
IŠVADOS 48
LITERATŪRA 49
PRIEDAI 51
PRIEDAS NR. 1 Anketos pavyzdys, tyrimo duomenys
PRIEDAS NR. 2 Rasti prototipai
PRIEDAS NR. 3 Eskizai, formų, spalvinės gamos kitimas
PRIEDAS NR. 4 Elektroninė darbo versija (CD kompaktas)

ĮVADAS

TEMOS AKTUALUMAS

Vaikų sveikatos profilaktinių patikrinimų duomenys rodo, kad kasmet nustatoma vis daugiau moksleivių laikysenos sutrikimų. Netaisyklinga laikysena – vienas neigiamų veiksnių, lemiančių augančio vaiko sveikatą. Dažnas moksleivis jau eina į mokyklą su iškrypusiu stuburu. Dažniausiai ydinga laikysena formuojasi dėl nepakankamai gero raumenų ir raiščių sistemos vystymosi mokykloje. Tam didelės įtakos turi nešuliai – kuprinės ir rankinės.

Retai kada pamatysime pradinuką, tempiantį knygas rankinėse, dažniausiai jie savo svarbiausius daiktus nešiojasi ryškiose kuprinėse, bet jei kalbėtume apie paauglius, tai daugumai iš mūsų net ir vaizduotėje būtų sunkoka įsivaizduoti maištaujantį paauglį su kuprine ant pečių.

Mūsų įpročiai, požiūriai į sveikatai nekenkiančias kuprines, yra nepaprastai pasikeitę, ypač per pastaruosius dešimtmečius, kurie nugramzdino įprastas standartines kuprines giliai į praeitį. Dabar stengiamasi viską formuoti į paauglišką stilių, jaunatviškas pažiūras, taigi deja, bet nusigręžiant nuo savęs, savo sveikatos. Įžengiant į trečią tūkstantmetį darosi aišku, kad tradicinį mokinių, paauglių požiūrį į kuprines ar rankines reikia keisti, siekiant juos priversti galvoti apie savo ateitį bei sveikatą.

Žinoma, kad didžiausias dėmesys šiandien rodomas – rankinėms. Domiuosi šia sritimi, tad būtent todėl pasirinkau diplominio darbo metu sukurti universalią trijų kuprinių – rankinių kolekciją, tinkančią tiek merginai, tiek vaikinui, kuri galėtų tarnauti dekoratyviniu bei praktinės paskirties aspektu. Stengsiuosi, kad gaminiai būtų netik ergonomiški, bet ir daugiafunkciniai bei patrauklūs dabartinės kartos paauglim

Darbo tikslas: išnagrinėti ir susisteminti informacijos šaltinius, išstudijuoti rankinių ir kuprinių konstrukcijas, gaminimo technologijas, rekomendacijas ir sąryšį su šiuolaikio jaunojo mokinio aplinka, sukurti tris kuprines – rankines 11-12 kl. mokiniams.

Darbo uždaviniai:

- Surinkti ir susisteminti informaciją apie rankines, kuprines, ir apibendrinti ją;
- Išanalizuoti literatūrą sietiną su mokyklinės kuprinės ir rankinės funkcionalumu, ją apibendrinti;

- Atlikti išsamią vyresnių klasės mokinių apklausą ir atlikti kiekybinę ar kokybinę analizę;
- Įvykdyti projektinį pasirengimą (eskizai, brėžiniai, maketai);
- Išanalizuoti odos technologines galimybes ir jas pritaikyti;
- Turimas technologines žinias pritaikyti kūrybiniame darbe ir pagaminti trijų rankinių – kuprinių skirtų mokiniams kolekciją.

METODAI:

- Literatūros studijavimas;
- Atiktų testų analizavimas;
- Kūrybinio darbo (trijų rankinių – kuprinių kolekcijos) atlikimas ir įgyvendinimas.

TYRIMO OBJEKTAS:

Atsižvelgiant į mokinių tyrimo duomenis, juos išanalizavus pagrindiniu objektu tampa trijų kuprinių – rankinių kolekcijos suprojektavimas ir pagaminimas. Jų ergonomiškumo, funkcionalumo bei stiliaus apraiškos paieškos, atsižvelgimas į mokinio antropometrinius duomenis bei sveikatą, puikiai atspindi edukacinę šio darbo vertę.

1. RANKINIŲ, KUPRINIŲ, PORTFELIŲ RAIDA, GAMYBA IR NEŠIOJIMO BŪDAI

Rankinės istorijos šaknys - senieji amatai, tačiau šių dienų rankinių gamyba, nešiojimo būdai laikui bėgant pakito. Tad, pirmiausiai reiktų pasidomėti, kaip žmogaus rankose nešiojamas nešulys, keičiantis amžiams, stiliams, virsta tikrąja rankinę ir kodėl, ta rankinė tampa tokia svarbi šių dienų žmogui.

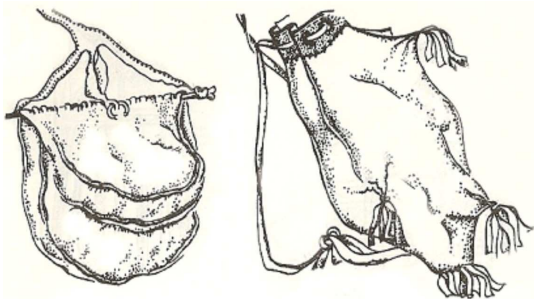
1.1. Rankinės atsiradimo istorija

Pirmosios rankinės prototipai (nešuliai) buvo pagamintos iš augalų lapų ir gyvūnų odos. Pirmykštės bendruomenės būtų negalėję išsiversti be kapšelių, pagamintų iš savo aplinkoje turimų medžiagų, juk tai buvo tarsi palengvinimas uogų bei grybų rinkime, kitų daiktų pernešime iš vieno taško į kitą (1 pav.).

1 pav. **Senovinis pirmykštės bendruomenės paprasčiausios konstrukcijos kapšelis.**

Supratus, kad odiniai kapšeliai (1 pav.) yra labai patogūs bei patvarūs, imta galvoti, kaip juos patobulinti ir padaryti dar tinkamesnius naudoti, estetiškesnius (2 pav.).

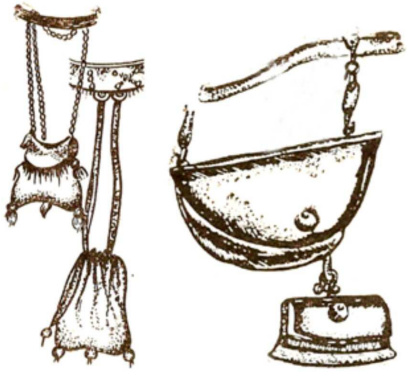

2 pav. 3 pav.

2 ir 3 pav. **Patobulinti sudėtingesnės formos senoviniai krepšeliai** (1, 2, 3 paveikslėliai rasti: Козлова, Т.,В., 1975, Основы художественного проектирования изделий из кожи. Москва).

Tačiau pirmoji, rašytiniuose šaltiniuose minima rankinė, buvo pažymėta XIV amžiuje – Egipto hieroglifais, kurie vaizduoja vyrą aplink juosmenį apsijuosusį mažais maišeliais – vadinamais “kišenėmis”. Šios rankinės buvo kabinamos ant dirželių ties juosmeniu ir buvo naudojamos daugiausiai vyrų titnagams ar pinigams laikyti ir saugoti.

Bėgant amžiams, žmogaus garderobo priedai keitėsi drauge su atsirandančiomis meno srovėmis, tobulėjant meninės apdailos technologijoms bei priemonėms. Kai kurie šiandieninių krepšių, rankinių prototipai yra susiformavę dar gilioje senovėje ir iki mūsų dienų išliko mažai pakitusios konstrukcijos ir formos (4-5 pav.).

4 pav. 5 pav.

4 ir 5 pav. **Tašelės pinigams laikyti** (4, 5 paveikslėliai rasti: Николаева, Ж.,б., Темкин, Шаповалова, Н.,Н., 1975, Моделирование кожгалантерейных изделий. Москва).

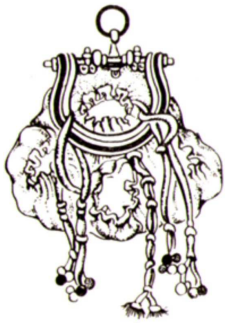
Iki 1400 metų vyrų ir moterų nešiojamos rankinės, palaipsniui tapo statuso simboliu. O apie rankinės turinį galima buvo spręsti pagal jos išorę. Auksu siuvinėtos rankinės tarsi reklamavo, kad jų turinys toks pats turtingas, kaip ir išorė (6 pav.).

6 pav. **Vyrai nešiojo rankines pinigams dėti, kabindami jas prie savo diržų**
(6 paveikslėlis rastas: Козлова, Т.,В., 1975, Основы художественного проектирования изделий из кожи. Москва).

Žmonės ėmė puošti savo rankines įvairia juvelyrika ar siuvinėjimais, kad atspindėtų savo turtus. Taip pat naudodavo brangias medžiagas, tokias kaip šilkas.

Nereikia nė sakyti, kad tokios nepatvarios rankinės nebuvo praktiškos- tačiau žmonių mentalitetas buvo toks, kad jeigu gali sau leisti tokias rankines, tu gali leisti sau tarną kuris prižiūrėtų tuos daiktus už tave (7 pav.).

7 pav. **Puošnus damos rankinukas. XVI a.**
(7 paveikslėlis rastas: Козлова, Т.,В., 1975, Основы художественного проектирования изделий из кожи. Москва).

XVI amžiaus paveiksluose pagal pavaizduotą pinigų kapšelį galima būdavo spręsti apie žmogaus statusą. Praėjus šimtui metų, moterys pradėjo nešioti rankines po sijonais – puiki idėja!

XVIII amžius. Po Prancūzijos Revoliucijos maži krepšeliai kuriam laikui dingo, nes pasikeitė moterų apranga. Buvo populiaru atrodyti laisvės simboliu. Moterys galvas buvo apsirišusios plonu audeklo gabalu, o krūtinę apsijuosusios marle su gumomis.

Pasiturinčių ir įtakingų žmonių portretuose, dažnai buvo vaizduojamos prie suknelių pritvirtintos rankinės, ką jau galima būtų vadinti “dizainerių rankinėmis”.

Tačiau, iki kol rankinė tapo (moterims dėvinčioms sijonus) madinga, rankinės keletui dešimtmečių išnyko, kol nebuvo patobulintas jų dizainas.

Rankinė “atgimė” tik 1800-aisiais (8, 9 pav.). Kai jau buvo nebemadinga nešioti pūstus sijonus, ir prie supaprastintų drabužių tapo nepraktiška dėvėti gremėzdiškas rankines.

8 pav.

9 pav.

8 ir 9 pav. **Puošnios rankinės apie 1800 metus**

(8-9 pav. rasti knygoje: Miller, J., 2006, Handbags. New York.).

Tai lėmė “tikrų” rankinių plėtrą – laikomų rankoje ir atrodančių kaip drabužio papildomas aksesuaras. Moterys turėjo skirtingas rankines įvairioms progoms, ir naudojo ją kvepalams, vėduoklei, kvapnioms druskoms ir vizitinėms kortelėms laikyti. Šios rankinės buvo vadinamos "ridikiuliais".

10 pav. 11 pav.

10, 11 pav. **Puošnios rankinės apie 1800-1890 metus**

(8-9 ir 10-11 pav. rasti knygoje: Miller, J., 2006, Handbags. New York).

Sąvoka "rankinės" faktiškai atsirado tik 1900-aisiais, ir buvo naudojama apibūdinti lagaminui (panašiai kaip nūdienoje kuprinės arba portfeliai) kuriuos vyrai nešiojasi. Moteriškų rankinių dizaineriai pagamino panašių versijų, kurios pabrėžtų moteriškumą ir poreikius, įskaitant nedidelius skyrius vėduoklei, pirštinėms ir makiažo priemonėms.

1920-aisiais, rankinės tapo tikromis rankinėmis (12, 13, 14, 15, 16 pav.). Atsirado įvairovė dizaine, medžiagose, akcentuose ir spalvose.

12 pav. 13 pav. 14 pav.

15 pav.

16 pav.

12, 13, 14, 15, 16 pav. **Puošnios rankinės apie 1900- 1920 metus**
(12-16 pav. rasti knygoje: Miller, J., 2006, Handbags. New York).

Kai Antrojo pasaulinio karo metu buvo metalo ir odos trūkumas, rankinių gamintojai pradėjo naudoti plastiką ir medieną. Tai buvo pradžia to, kad keletą dešimtmečių tyrinėtos netradicinės formos ir medžiagos (17, 18, 19 pav.).

17 pav.

19 pav.

18 pav.

17 ir 18 pav. **Rankinės pagamintos iš medienos ir plastiko, 1920-1940 metai** (Rasti knygoje: Miller, J., 2006, Handbags. New York).

19 pav. **Art Deco rankinė karikatūriškai pavaizduojanti operos dainininką Enrico Casuro, 1925m.** (Rasti knygoje: Miller, J., 2006, Handbags. New York).

1950-iasiais, kai kurie dizaineriai išgarsėjo kurdami gražias ir elegantiškas rankines. Tai buvo svarbiu impulsu kurtis dizainerių namams: "Chanel" (20 pav.), "Louis Vuitton", " Hermes" (21, 22 pav.). Iki šių dienų, šios rankinės išlaiko jų etiketėse nurodomą aukštą kainą.

20 pav. **Chanel rankinė, 1940** (Rasta knygoje: Miller, J., 2006, Handbags. New York).

21 pav.

22 pav.

21, 22 pav. **Hermes rankinės, 1930, 1960 metai** (Rasti knygoje: Miller, J., 2006, Handbags. New York).

1.2. Rankinių klasifikacija ir rūšys

Rankinukas – galanterijos gaminys, skirtas nešioti įvairius daiktus, kurie sudedami jam esant vertikalioje padėtyje. Šis terminas apibrėžiamas ir kitose šalyse.

Remiantis Majauskienės, N. ir Varžgalytės, I., 1989, Odos galanterijos gaminių technologija. Vilnius, rankinukai klasifikuojami pagal medžiagą, gamybą ir kitus požymius, tačiau niekur neatsispindi rankinuko dydis, gaminio matmenys.

Todėl į šią klasifikaciją siūloma įtraukti tris pavadinimus apibūdinančius rankinukus pagal dydį:

- Rankinukas – mažų matmenų gaminys;
- Rankinė – vidutinių matmenų gaminys;
- Krepšys – didelių matmenų gaminys.

Detalesnėje rankinukų klasifikacijoje atsižvelgiama į septynis jų požymius: rūšį pagal paskirtį, medžiagą, gamybos metodą, gamybos būdą, standumo laipsnį, kraštų apdorojimo būdą, uždarymo būdą.

Rankinukų rūšys pagal medžiagą išskiriamos, atsižvelgiant į išviršės detalių medžiagas: natūralios odos, dirbtinės odos, sintetinės odos, audinio ir kt.

Rankinukų rūšys pagal gamybos metodą: siūtiniai, klijuotiniai, apipinti, megzti, pinti, formuoti ir t.t.

Rankinių rūšys pagal gamybos būdą: išverstiniai, apipjaustytais kraštais, užlankstytais kraštais.

Rankinukų rūšys pagal standumo laipsnį: standžios konstrukcijos (kai visos pagamintos detalės turi standų įdėklą); pusiau standžios konstrukcijos (kai dugnas ir sienelės turi standžius įdėklus); minkštos konstrukcijos (be standžių įdėklų arba standžiu įdėklu tik dugne).

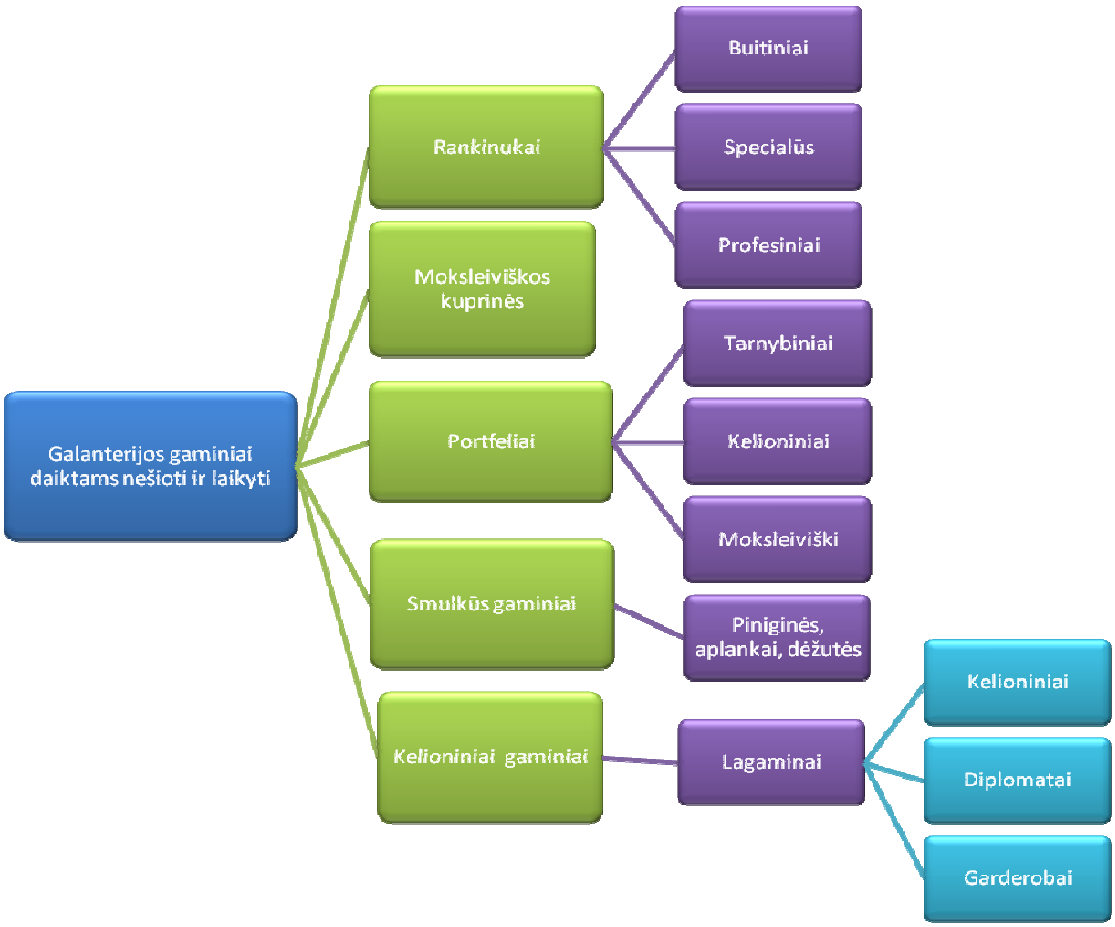
Rankinukų rūšys pagal kraštų apdailos būdą: užlankstytais kraštais, nudažytais kraštais, apkraštuoti, su įdėta tarpjuoste, apipinti, apdoroti kitomis medžiagomis.

Rankinukų rūšys pagal uždarymo būdą: su rėmine spyna, antvartu, užtrauktuku, atviri, suvarstyti.

Išsamesnis skirtymas nurodomas šioje lentelėje (1 lentelė):

1 lentelė

Galanterijos gaminių klasifikacija

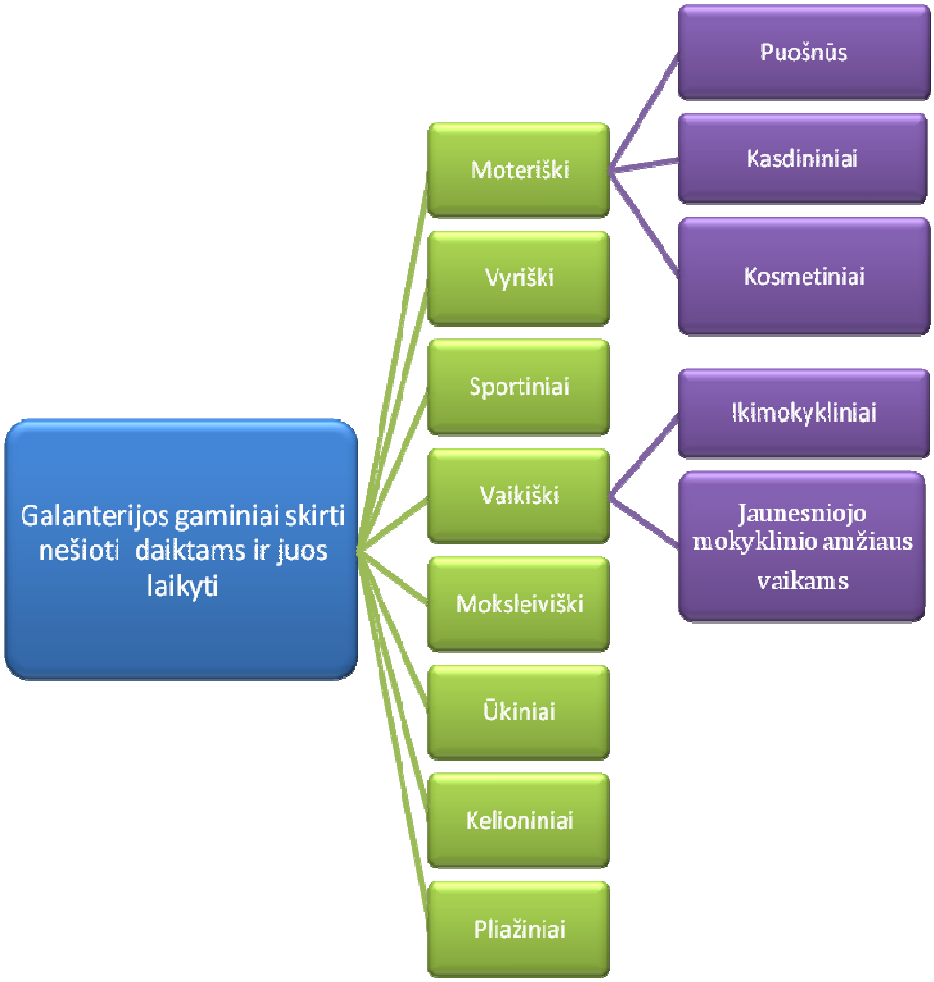

Rankinukų rūšys pagal paskirtį yra aštuonios (2 lentelė):

1. Moteriški: kasdieniški, puošnūs, kosmetiniai;
2. Vyriški;
3. Vaikiški: ikimokyklinio amžiaus vaikams, jaunesnio mokyklinio amžiaus vaikams;
4. Moksleiviški;
5. Kelioniniai;
6. Ūkiniai;
7. Sportiniai;
8. Pliažiniai.

2 lentelė

Galanterijos gaminių klasifikacija pagal paskirtį

Pagal lentelėse pateiktus duomenis matoma, kad kuprinė yra rankinės atšaka, skirstoma į kelias grupes tiek pagal galanterijos gaminių klasafikaciją, tiek pagal panaudojimą ir paskirtį. Jos terminas apibūdinamas:

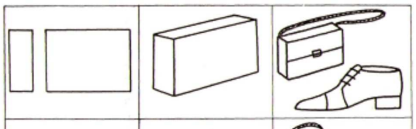
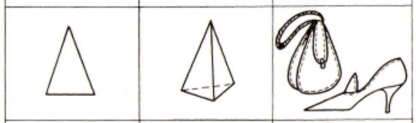
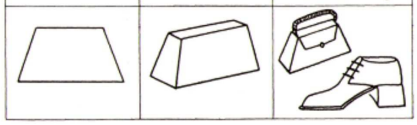
Kuprinė – savo paprasčiausia forma, gabenamas ant nugaros ir pritvirtinamas su dviem dirželiais, per pečius tam tikro audinio maišas (taip pat vadinamas anglų kalboje *"packsack"*). Tačiau gali būti išimtys- lengvos konstrukcijos kuprinės kartais nešiojamos tik per vieną petį.

1.3 Funkcionalaus rankinuko bruožai

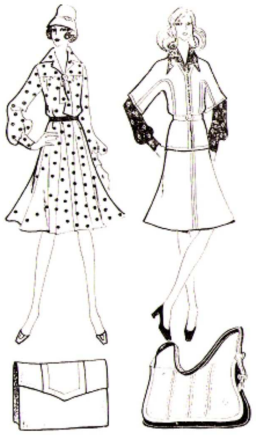
Pagrindinė rankinių funkcija – tenkinti žmogaus reikmes, laikant ir nešiojant įvairius daiktus. Todėl rankinių dizainerio ir kūrėjo darbas labai svarbus – nuo jų profesionalumo ir išmonės priklauso kaip su jų sukurta rankine jausis žmogus. Kūrėjas savo kūrybos procese numato ir suformuoja rankinės formą (4 lentelė, nurodoma remiantis Козлова, Т.,В., 1975, Основы художественного проектирования изделий из кожи. Москва), tūrį, vidines rankinės dalis. Dizainerio darbo sričiai priklauso visas rankinės konstrukcijos išpildymas, spalvinis sprendimas, funkcionalumo perteikimas, stiliaus pajautimas.

4 lentelė

Rankinės formos kitimas, rankinės formos atsiradimas

1		Gaminio pradas- stačiakampis gretasienis;
2		Gaminio pradas- trikampė piraminė;
3		Gaminio pradas- trapecija;

Kuriant konkrečią rankinę, kiekvienu atveju egzistuoja specifiniai kompleksiniai reikalavimai. Reikia žinoti įvairiausius dalykus: estetinius (stiliaus pajautimas, nurodoma 48 pav.) higieninius, technologinius ypatumus, žmogaus antropometrinius duomenis, jo veiklos ergonominius dėsningumus ir į juos atsižvelgti. Net jeigu rankinės funkcija vienoda – sakykime, kuriama kuprinė, – vienokius reikalavimus kelia suaugęs kuprinės nešiotojas ir visai kitokius vaikas.

48 pav. **Stiliaus pajautimas, kuriant rankines ir pritaikant juos prie tam tikros aprangos** (paveikslėlis rastas: Козлова, Т.,В., 1975, Основы художественного проектирования изделий из кожи. Москва).

Remiantis Ramono, Z., Čikotienės D., 2009, Ergonomika. Žmonių saugos pagrindai. Šiauliai, knyga, pagrindiniai antropometriniai duomenys kuriant ar projektuojant nustatomi pagal vidutinio ūgio žmogaus pagrindines kūno padėtis stovint.

Bendrieji projektavimo principai:

- nurodomi konkrečiai situacijai svarbūs žmogaus kūno matmenys;
- numatomas gamybos bei technologijų būdas;
- nustatomas žmogaus, kuris naudosis rankine santykis su naudojamu daiktu;
- Išskiriamos maksimalios ir minimalios parametrų reikšmės (aukštis, ilgis, plotis).

Dar konkretesnius nurodymus išskiria Higienos normos „Mokyklinės prekės" [žiūrėta 2012-03-25]. Prieiga per internetą:http://sena.sam.lt/lt/main/teisine_informacija/higienos_normos?id=25063:

- Mokyklinių kuprinių gamybai naudojamų tekstilės medžiagų atsparumas sausai trinčiai turi būti ne mažiau kaip 4 balai, o šlapiai trinčiai ne mažiau kaip 3 balai,nustatant pagal LST EN ISO 105-X12 „Tekstilė. Nusidažymo atsparumas. X12 dalis.Nusidažymo atsparumas trinčiai“;
- Mokyklinių kuprinių išorinėje pusėje turi būti pritvirtinti atšvaitai;
- Mokyklinės kuprinės turi būti gaminamos su diržais ir rankenėle. Diržai turi būti netrumpesni kaip 70 cm ir jų ilgis reguliuojamas;
- Diržų plotis 40–45 cm atstumu nuo tvirtinimo vietos turi būti 3,5–4,0 cm, kitoje dalyje – 2,0–2,5 cm;
- Mokyklinės kuprinės matmenys turi būti: plotis – 22–28 cm, aukštis – 30–36 cm, storis –8–14 cm;
- Mokyklinių kuprinių svoris turi būti: pradinių klasių moksleiviams – ne daugiau kaip 700g, vyresniųjų klasių moksleiviams – ne daugiau kaip 1000 g;

Visų laikų meistrai ir kūrėjai visada norėjo pagaminti kuo originalesnį, funkcionalesnį gaminį, todėl universalumas buvo tarsi būtinumas gaminant rankines.

Juk žinant apie šiuolaikinio žmogaus gyvenimo tempą, nenuostabu, kad reikia kurti, kuo daugiau funkcijų aprėpiantį gaminį.

Tokias galimybes mums jau seniai suteikia pardavimo vietose esantys gaminiai, kurie ne tik palengvina, bet ir puošia mus. Svarbiausia yra pagrindinis rūpestis, kaip išsirinkti gaminį iš tokios gausybės gaminių?

Ieškant geros ir kokybiškos rankinės, žinoma galima pasiklysti jų gausoje. Na, bet svarbu yra išsirinkti mums ergonomišką gaminį, kuris nekenktų sveikatai. O tai yra vienas iš svarbiausių kriterijų, kuriant rankines ar kuprines, ir į jį reiktų atsižvelgti.

Kūrėjui ypač sunku suderinti modulingumo ir universalumo principus, svarbu ypač atkreipti dėmesį į ergonomiškumą, kas skatina kitaip mąstyti ir kūrėjui vis pergalvoti ir pasirinkti, o kaip gi reiktų suderinti universalumą su ergonomika. Visgi prekyboje galima sutikti daugybę pavyzdinių rankinių, kuriuose šie kriterijai puikiai suderinami ir puikiai tarnauja žmogui.

2. ŠIUOLAIKINĖS RANKINĖS MADOS IR TENDENCIJOS

Šių dienų rankinių kūrėjai įvairiai pateikia kaip rankinė turi atrodyti ar kokias funkcijas turi atlikti. Jos gaminamos iš pačių įvairiausių medžiagų. Joms pagaminti naudojamos įvairiausios technikos ir technologijos. Dabar gaminant gaminį prie jo jau dirba daugybė meistrų ir kūrėjų.

Madas diktuoja ir patys rankinių nešiotojai. Kalbant apie mokyklose vyraujančias rankines ar kuprines, būtų sunku nepaminėti, kad jų formos, spalvos ir dizainas yra labai išskirtinis. Tiesa, vis dar dominuoja funkcionalumas, patogumas (49 pav.).

49 pav. **Mokyklinės rankinės** [žiūrėta 2012-03-26]. Prieiga per internetą: http://thehousethatlarsbuilt.blogspot.com/2011/08/back-to-school-bags.html>.

Bet dabar ir dizaineriai rankines perteikia ir ne pačiomis minkščiausiomis mežiagomis. Šiuolaikinėse rankinėse – dera viskas. Dabar nebesvarbu gaminio konstrukcija, bet didžiausią dėmesį kūrėjai skiria stiliui bei moderniam pasirinkimui, estetikai. Žinoma, rankinė atlieka funkciją, bet didelę dalį funkcijų tiesiog įvardija pačios rankinės dizainas, kuris ypač įmantriai atrodo išrankaus kliento delne (63,64 pav.).

63, 64 pav. **Šiuolaikinės rankinės** (paveikslėlis paimtas iš žurnalo Top Fashion Accesory, 2009, S,S, USA)

3. MOKYKLINĖS RANKINĖS – KUPRINĖS RAIDA

Nėra tikslių žinių, kada tiksliai atsirado mokyklinės kuprinės ir nors mokyklos ėmė rastis dar XIV a. (viduramžiais), bet tikslių žinių apie to meto mokinio krepšelius – nerasta. Bet suklystume jei galvotume, kad kuprinės raida prasidėjo mokyklose.

Randama žinių, kad tikrosios kuprinės atsirado dar labai seniai.

Senovėje, kuprinė buvo naudojama kaip priemonė medžiotojui lengviau transportuoti sugautą, sumedžiotą grobį į namus. Krepšys buvo sudarytas iš skirtingų gyvūnų kailių ir odos (priklausomai nuo to, kokių rūšių buvo gyvūnų toje srityje) ir susiūvami, gabenami prilaikant tuos nešulius ant nugarų.

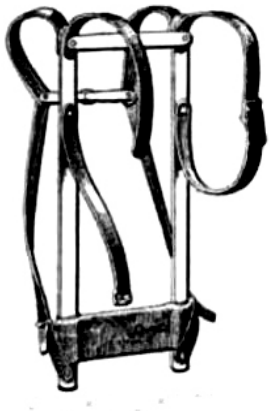
Ilgainiui buvo pastebėta, kad kuprinės pirmenybė dažnai teikiama nešant sunkius nešulius dėl riboto pajėgumo atlikti sunkiojo svorio nešimą rankose ilgą laiką. Didelės kuprinės, naudojamos kroviniams nešti (daugiau kaip 10 kg. ar 22 kg.), paprastai užkraunant didžiausią dalį (iki maždaug 90% svorio) ant nugaros, iš esmės šitaip stabilizuojant krovinį bei jo pernešimą mažiau pavargstant.

Tai pagerina galimybes nešti sunkius krovinius (kaip klubai yra stipresni nei pečiai), o taip pat padidina judrumą ir pusiausvyrą, nes apkrovos pasiskirsto arčiau naudotojo masės centro.

Išoriniai rėmai (23 pav.) buvo suprojektuoti nešti sunkius krovinius (20 kg.), suteikiant dėvėtojui didesnę paramą ir apsaugą ir geresnį svorio paskirstymą nei paprastai, berėmio sukrauti maišą. Medinės pakuotės rėmai buvo naudojamas šimtmečius visame pasaulyje. Manoma, kad galėjo būti naudojamas dar vario amžiuje Alpių Italijoje, nors kai kurie archeologai mano, kad rasti rėmai gali būti naudojami dar seniau. Tokie paketai buvo ir tebėra yra bendros karinių ir alpinismo atributikos. Vėliau atsirado metalinės versijos (pirmą kartą pasirodė 20-ojo amžiaus viduryje) (24 pav.).

23 pav. **Išoriniai rėmai** nešiojami ant nugaros, apie 1910 m. [žiūrėta 2012-03-25]. (Prieiga per internetą: http://en.wikipedia.org/wiki/Backpacking_(travel)).

24 pav. **Išoriniai rėmai** nešiojami ant nugaros [žiūrėta 2012-03-25]. (Prieiga per internetą: http://en.wikipedia.org/wiki/Backpacking_(travel)).

Tą puikiai išnaudojo ir valstybės kariniai padaliniai, kai naudoja kuprines karininkams sunkiems svoriams, bei kariniams atributams nešioti išlaikant laisvas rankas (24, 25 pav.).

24, 25 pav. **Šveicarijos kariuomenės kuprinė, 1960 metai** [žiūrėta 2012-03-25]. (Prieiga per internetą: http://en.wikipedia.org/wiki/Backpacking_(travel)).

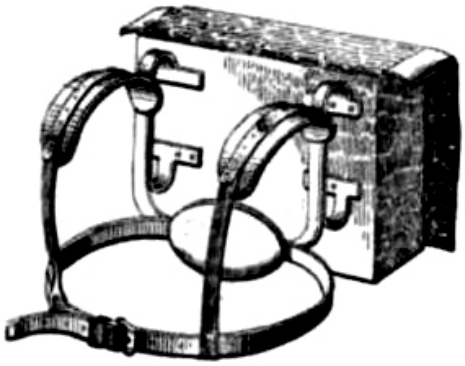
Jungtinėse Valstijose žodis *kuprinė* prigijo 1910-aisiais. Šis žodis yra vokiečių skolinys daugiausia naudojamas Didžiojoje Britanijoje ir JAV kariuomenėje: iš vokiečių "Der Rücken" "nugaros" (kūno dalis), ir Maišų ar maišelių. Pavadinimas *kuprinė* yra giminiški su Rygsæk Danijos, Norvegijos Ryggsekk, olandų Rugzak ir Švedijos Ryggsäck. Alternatyvūs pavadinimai yra kuprinė , ir vokiečių kalba vadinamas *Kraxe* 19 dar naudojamas amžiuje.

Hipiai dar labiau išplatino kuprinės naudą savo kelionių metu 1967-1969m., kada daug keliavo su savo turtu. Kelioninės kuprinės tapo madingos labiausiai tais metais (26 pav.).

26 pav. **Turistinė kuprinė** [žiūrėta 2012-03-26]. (Prieiga per internetą: http://en.wikipedia.org/wiki/Backpacking_(travel)).

Nors nėra išlikusių pirmųjų mokyklinių rankinių ar kuprinių, bet pavyzdiniu pavyzdžiu laikomas šis pieštas eskizas (27 pav.). Mokyklinės kuprinės imtos gaminti atsižvelgiant į antropometrinius moksleivių taškus. Ilgainiui buvo nurodomi tikslūs mokyklinių kuprinių duomenys, pagal kuriuos jos ir buvo siūnamos.

27 pav. **Mokyklinės kuprinės prototipas 1899m.** [žiūrėta 2012-03-25]. (Prieiga per internetą: http://en.wikipedia.org/wiki/Backpacking_(travel)).

4. RANKINĖS IR KUPRINĖS IŠ SKIRTINGŲ MEDŽIAGŲ

Visi daiktai yra pagaminti iš konkrečios medžiagos. Dažniausiai ji mums pažįstama ir gali kelti įvairias emocijas bei įvairiai atrodyti. Paprastai medžiaga vienaip ar kitaip lemia daikto formą ir visą jo išvaizdą. Kiekvieno daikto paviršius turi tam tikras ypatybes – jis gali būti lygus ar grublėtas, slidus, šiurkštus ar švelnus. Metalo gaminiai suvokiami kaip sunkūs, stabilūs, stikliniai – kaip skaidrūs ir trapūs. O kokios gi medžiagos naudojamos rankinėms ar kuprinėms? Žinoma, kad pačios įvairiausios ir ne tik iš odos.

4.1. Rankinės, kuprinės siūtos iš tekstilės

Dauguma rankinių, kuprinių siūnamos iš įvairiausių tekstilinių medžiagų. Šių dienų rankinės iš tekstilės gali būti pačių įvairiausių medžiagų ir formų (28, 29 pav.), turėti daugybę skyrelių arba visai jų neturėti. Jų medžiagos gali būti dažomos, aplikuojamos, siuvamos, siuvinėjamos, jos gali būti apmegztos ar apnertos, kitaip aplikuotos.

Naudojant tekstilę kai kurios rankinės netgi dekoruojamos aplikacijos būdu (31, 33, 35 pav.), skiautinių (32, 34 pav.) ar atskirų segmentų detalėmis (30 pav.).

28 pav.

29 pav.

28, 29 pav. **Rankinės iš skirtingų tekstilinių medžiagų skiriasi tiek savo konstrukciniu pasiuvimu, tiek forma 1960m.** (rasta knygoje: Malone, N., 2004, Making Leather handbags.USA).

30 pav.

31 pav.

32 pav.

30, 31, 32 pav**. Rankinės dekoruotos aplikacijos būdu** (31pav.), **skiautinių** (32 pav.) **ar atskirų segmentų detalėmis** (30 pav.) (Rasti knygoje: Jo Hiney, H., 2005,Quilted bags and purses. New York.).

4.2. Rankinės pagamintos iš kitų medžiagų

Įvairios rankinės ilgainiui įgavo rankinės – kuprinės formas, kurios vis dažniau pastebimos mūsų mokyklose. Taigi naudojant ir pačias įvairiausias medžiagas, galima turėti pačių įvairiausių formų rankines, bei kitus nešulius, taipogi jos gali būti ir įvairiai dekoruojamos (36, 37 pav.).

33 pav. 34 pav.

33, 34 pav. **Dekoruotos rankinės – kuprinės** (Rasti knygoje: Van Eijk, F., 2004, Bags. Amsterdamas. Nyderlandai.).

Gaminamos rankinėsir iš tokių netradicinių medžiagų kaip džinsai (35 pav.) ar siūlai (jas nuneriant ar išmezgant) (36, 37 pav.), kartais net naudojami gana neįtikėtinos medžiagos rankinėms suformuoti, tokios kaip veltinis (38, 39 pav.).

35 pav. 36 pav. 37 pav.

35 pav. **Rankinė** iš džinso(rasta knygoje: Malone, N., 2004, Making Leather handbags.USA), 36 - 37pav. **Megzta, nerta rankinė** (Rasti knygoje: Van Eijk, F., 2004, Bags. Amsterdamas. Nyderlandai.).

38 pav. 39 pav.

38, 39 pav. **Rankinės iš veltinio** [žiūrėta 2012-03-25]. (Prieiga per internetą: http://kokonas.wordpress.com/category/rankdarbiai/).

Kintant ir tobulėjant technologijoms kuprinės gaminamos ir iš plastiko (40 pav.), ir iš kitų tvirtų medžiagų, leidžiančių įgauti įmantrias kuprinių formas (41 pav.). Dažnai funkcijas užgožia formos išraiška, stilius, modernistinis sprendimas, bet šiuolaikiškam žmogui – viskas aktualu.

40 pav. 41 pav.

40, 41 pav. **Netradicinių formų kuprinės, pagamintos iš plastiko** [žiūrėta 2012-03-24]. (Prieiga per internetą: http://www.crookedbrains.net/2009/09/bags.html).

Paprastai labiau vertiname daiktus iš natūralių medžiagų, tačiau gana dažnai naudojame sintetinius pakaitalus – imitacijas, bet nieko nėra mieliau, kaip priglusti prie kuo natūralesnio paviršiaus.

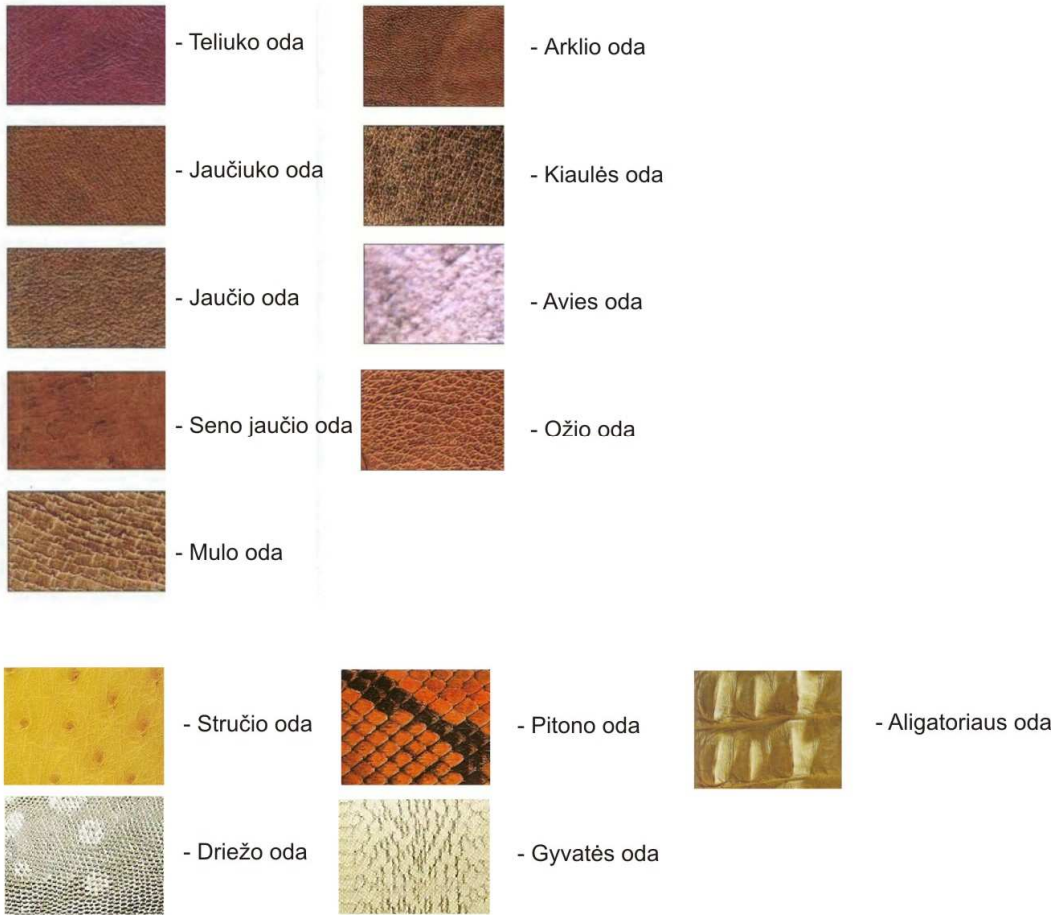
4.3. Praktiškiausia medžiaga rankinėms bei kuprinėms – natūrali oda

Oda – jau seniai žinoma kaip viena iš pagrindinių medžiagų rankinių gamyboje. Ji ypač praktiška medžiaga, mat jei pagaminta rankinė iš natūralios o ne sintetinės odos – faktas tas, kad ji bus tikrai ilgaamžė, mat oda labai atspari įvairiems veiksniams.

Rankinėms siūti naudojamos pačios įvairiausios odos (3 lentelė, remiantis šiomis knygomis: Mulins, S., Malone, N., 2004, Making leather handbags, USA: Printed in China) bei (Чекризова Е., Е., 2006, Стильные штучки из кожи, Москва: АСТ-ПРЕСС КНИГА):

3 lentelė

Odos pavyzdžiai, naudojami rankinėms siūti

Moteriškos rankinės siuvamos iš pačių įvairiausių ir brangiausių odų (aligatoriaus, stručio, pitono ir kt.), o mokyklinės rankinės bei kuprinės dažniausiai siūnamos iš labai patvarios ir pigesnės

odos, tokios kaip jaučio, kiaulės ar mulo. Būtent šios odos yra labai atsparios lauko sąlygoms, bei kitiems numatytiems veiksniams.

Kad rankinės iš odos ilgaamžės – supranta ir daugelis rankinių kūrėjų, kurie savo rankinėse ir naudoja būtent odą (42,44 pav.).

Dizaineris Piet Breinholm įkvėptas senųjų mokyklinių kuprinių dizaino pradėjo kurti savo mokyklinės kuprinės kolekcijas. Šiandien, retro-prašmatnus diapazonas yra nesenstanti elegancija su egzotiškos prieskoniu. Pagamintos rankinės dažniausiai iš sunkiosios jaučių odos (pelnė apdovanojimų Odos išdirbimo gamykloje) Brazilijoje yra ne tik stilingos, bet ir ekologiškos (43 pav.).

42 pav.

43 pav.

44 pav.

42 pav. **Odinė rankinė** [žiūrėta 2012-03-26]. (Prieiga per internetą: http://purses-handbagss.com/bag-purses/)

43 pav. **Odinė rankinė** [žiūrėta 2012-03-26]. (Prieiga per internetą: http://www.global-blue.com/destinations/denmark/copenhagen/piet-breinholms-last-bag-collection/)

44 pav. **Odinė rankinė** [žiūrėta 2012-03-26]. (Prieiga per internetą: http://www.thisnext.com/recent)

5. TYRIMAS IR JO REZULTATAI

5.1. Testų skirtų mokinių apklausai diplominio darbo tema sudarymas

Analizuojant rankinių ir kuprinių istoriją, domintis konstrukcijomis, medžiagomis bei dizainu sunku buvo spręsti, kokius rankinukus ar kuprines ištiesų dėvi moksleiviai mūsų mokyklose. Tik atlikus išsamius tyrimus buvo galima spręsti, kas šiomis dienomis aktualu jaunajai kartai, kokius nešulius jie nešioja.

Šio tyrimo tikslas – ištirti moksleivių nuostatas į mokyklinį nešulio rinkinį (kuprinė, rankinė, pieštukinė ir kt.).

Taigi buvo pateiktas anoniminis moksleivių testas, kuris buvo atliekamas raštu, skirtas 11-12 kl. mokiniams. Visi atsakymai konfidencialūs, naudojami tik statistiniams apibendrinimams.

Stengtasi sukurti tokį testą, kuriame būtų pateikti kuo įvairesni klausimai, sietini su (kokius nešulius dėvi moksleiviai mokyklose ir netik) patikra, tam, kad būtų galima lengviau apspręsti, kokią kolekciją reikėtų kurti diplominio darbo eigoje, kad ji būtų ir ergonomiška, ir patraukli, ir funkcionali šiuolaikiniam jaunimui.

Testas pateikiamas Šiaulių Didžvario gimnazijos 3-4–okams (11-12 klasės) gimnazistams.

Taisyklės, kurių turėjo laikytis sprendžiantys asmenys, (kurias nusakė testus gimnazistams pateikiantis asmuo):

- Nusakoma, kad testo rezultatai bus konfidencialūs naudojami tik diplominio darbo tyrimo metu;
- Testas sudarytas iš daugybės klausimų;
- Testas atliekamas raštu;
- Stengiamasi netrukdyti, netrikdyti moksleivių vaikštant ar įdėmiai stebint juos.

Teste dalyvavo:

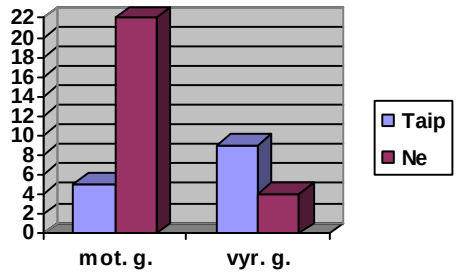
27 merginos ir 13 vaikinų.

5.2. Testų rezultatai

Analizuojant jau turimus duomenis gautus iš testų, nustatyta pati pagrindinė informacija, ką gimnazistai nešioja ir kas jiems svarbiausia sprendžiant apie juos supantį garderobą:

5 lentelė

Kuprinės dėvėjimo gimnazijoje nurodymas

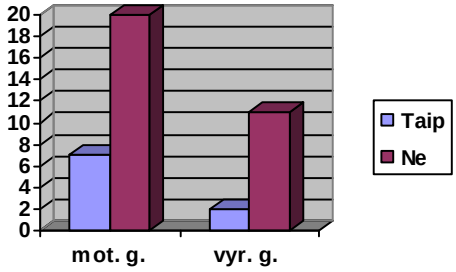
Atsakant į šį klausimą (ar nešiojate kuprinę mokykloje?) nustatyta:

- 5 merginos nešioja kuprines, o 22 merginos nešioja rankines, nes tai yra patogiau už kuprinę, lengviau priderinti prie aprangos stiliaus;
- 9 vaikinai nešioja kuprines, 3 vaikinai nešioja rankines, o 1 vaikinas portfelį.

Taigi, pasitvirtino faktas, kad daugelis vyresnių klasės gimnazistų gimnazijoje nešioja ne kuprines, bet rankines, nes jos stilingesnės bei lengviau priderinamos prie jų stiliaus.

6 lentelė

Gimnazistų rūpinimosi savo antropometriniais taškais nurodymas

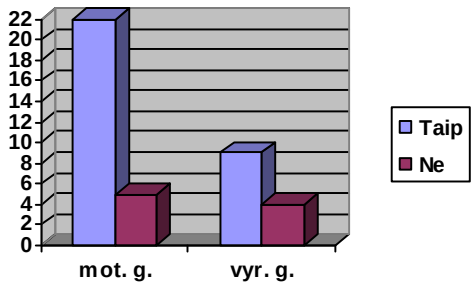
Atsakant į šį klausimą ***(***Ar kada susimąstėte apie savo antropometrinius taškus rinkdamiesi kuprinę ar rankinę?), nustatyta:

- 7 merginos susimąsto apie antropometrinius taškus, nes rūpi stuburas ir sveikata, o 20 merginų sako, kad tai yra neaktualu, nieko apie tai nežino.
- 2 vaikinai susimąsto apie antropometrinius taškus, nes rūpi stuburas ir sveikata, o 11 vaikinų sako, kad tai yra neaktualu, nieko apie tai nežino ir nenori žinoti.

Daugelis pripažino, kad jie nesirūpina savo sveikata arba dar apie tai nesusimąsto, nors puikiai suvokia, kad ištiesų nešiojimas rankinės ir kuprinės yra du skirtingi dalykai.

7 lentelė

Gimnazistų mokyklinių rankinių nešiojimo laisvalaikio metu nurodymas

Atsakant į šį klausimą **(**Ar savo kuprinę/rankinę, su kuria einate į mokyklą, naudojate laisvalaikiu?), nustatyta:

- 22 merginos atsakė taip, 5 merginos atsakė ne.
- 9 vaikinai atsakė taip, 4 vaikinai- ne.

Atsakymai nurodo, kad mokyklinė rankinė ar kuprinė- turi būti universali, tinkanti tiek mokykloje, tiek popamokinėje veikloje. Tad, jos dėvėjimo laikas irgi yra ir turi būti ilgesnis.

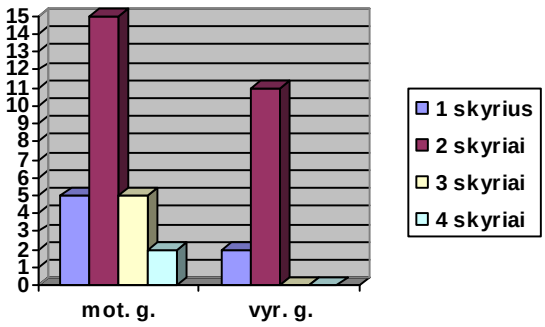
Buvo teste pateiktas ir šis klausimas: Įsivaizduokite jei turėtumėte galimybę turėti savo svajonių kuprinę/rankinę. Kokia ji būtų?

Atsakant į šį klausimą, nustatyta:

- Merginos norėtų išskirtinio modelio, stilingo, patogaus, talpaus, lengvo. Tvirtos medžiagos ar natūralios odos. Norėtų, kad nešulys tiktų ir mokyklai ir laisvalaikiui.
- Vaikinai norėtų madingo modelio, kuris būtų neperkrautas detalėmis, bet neįprastos formos, kažko originalaus, tamsios spalvos, su rankena per petį.

8 lentelė

- **Gimnazistų mokyklinių rankinių skyrių poreikio nurodymas**

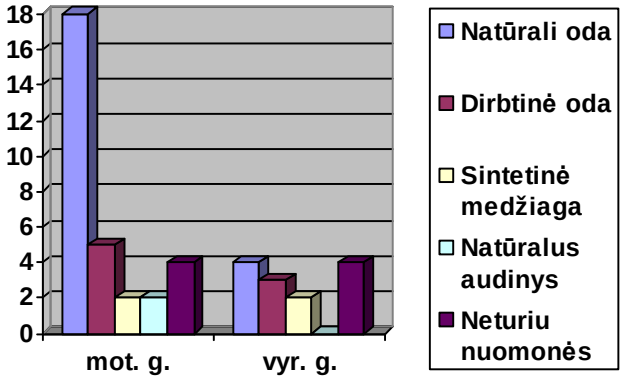

Atsakant į šį klausimą (Kiek reikėtų skyrelių Jūsų kuprinei/rankinei?), nustatyta:

- Daugiausiai gimnazistai nurodė, kad jiems reikėtų rankinės ar kuprinės su dviem skyriais, tik nedidelė apklaustųjų dalis nurodė didesnį skyrių poreikį. Didesnį dėmesį skyreliams išskyrė merginos, vaikinai daugiau konkretizuoti ir jiems didelio poreikio didesniam skyrių skaičiui nebuvo.

9 lentelė

Gimnazistų mokyklinių rankinių materialios išvaizdos nurodymas

Atsakant į šį klausimą *(*Iš kokios medžiagos įsivaizduojate savo svajonių kuprinę/rankinę?), nustatyta:

Daugiausiai gimnazistai nurodė, kad jie norėtų mokyklinės rankinės ar kuprinės iš natūralios odos. Keletas iš korespondentų paminėjo natūralius audinius ar dirbtinę odą.

Apibendrinant pateiktus gautuosius svarbiausius duomenis (išsamesni testų duomenys prisegami **1 priedas.** Tyrimo duomenys, anketos pavyzdys) galima lengviau nuspręsti kokias rankines ar kuprines reikėtų gaminti diplominio darbo metu. Iš korespondentų pateiktų atsakymų sužinoma, kad šiuolaikinis jaunimas puikiai apsprendžia, ką nešioti ir dėvėti. Ir nors į sveikatą jie kreipia labai mažai dėmesio, daugelis žino, kad kuprinės išties parankesnis variantas jei moksleivis nori atkreipti dėmesį į savo antropometrinius taškus.

Šiai dienai moksleiviams rūpi įvaizdis bei stilius, tad tai pagrinde ir nulemia jų apsisprendimą garderobui.

Atliktas tyrimas puikiai nurodė, kokios medžiagos, spalvos, papildomi skyriai ar priedai bus naudojami kuriant diplominio darbą- trijų kuprinių- rankinių kolekciją tiek vaikinui, tiek merginai.

Kuriant atsižvelgsiu ir į Lietuvos Respublikos Sveikatos Ministerijos straipsnyje nurodytus kuprinės reikalavimus, ir į antropometrinius moksleivių duomenis, ir žinoma, sukursiu tokią rankinių- kuprinių kolekciją, kuri puikiai tarnaus juos nešiojančiam asmeniui- moksleiviui, tiek dizaino, tiek funkcijos, patogumo, stiliaus bei saviraiškos atžvilgiu.

6. KŪRYBINIS DARBAS

Ne tik Lietuvoje, bet ir pasaulio prekybos rinkoje vis dar trūksta kokybiškų ir ergonomiškų, stilingų ir jaunatviškų kuprinių – rankinių pagal paauglio poreikius, stilių. Todėl dažniausiai jaunimas tiesiog renkasi jaunatviškas rankines, neatsižvelgdami į savo antropometrinius taškus.

Diplominiam darbui pasirinkau aktualią šiems laikams tematiką kuprinės rankinės naudos bei panaudojimo aktualumą moksleiviui. Ją atskleisti ir įprasminti siekiau panaudojant klasikinės kuprinės tipą – mokyklinę kuprinę.

Juk būtent kuprinė – moksleivio pagrindinis atributas, kurios dėvėjimas yra naudingiausias bei sveikiausias augančiam žmogui.

Išanalizavus korespondentų anketinius duomenis, buvo nesunku nuspręsti, kaip turėtų atrodyti rankinės- kuprinės, kurios patiktų moksleiviams.

6.1. Kūrybinio darbo motyvacija, koncepcija

Mokyklinių rankinių – kuprinių kolekcija „ KUPRINIŲ TRIO“.

Kūrinio formos prototipas – klasikinė mokyklinė kuprinė.

Šios kuprinės – rankinės yra gerai apgalvotos, suformuotos pagal tiklsius nurodymus (naudojamus kuriant kuprines), akį traukiančios, formos. Savo konstrukcija nenusileidžiančios šių dienų kūriamoms kuprinėms – rankinėms.

Rankinių – kuprinių kolekciją sudaro trys rankinės – kuprinės. Tai kuprinės – rankinės tinkančios tiek vaikinui, tiek merginai. Taigi – šiuo atveju pasirinkta universalių kuprinių – rankinių grupė, kuri tarsi viena kitą papildo, tuo pačiu yra kaip atskiro, skirtingo stiliaus dalis.

Rankinės – kuprinės yra funkcionalios, ergonomiškos, estetiškos, pabrėžiančios asmens individualumą, pagamintos remiantis visais kuprinių nurodytais standartais.

Siūvama iš natūralios odos bei gobeleno medžiagos. Gobeleno dalys yra kietinamos klijuojama drobele. Vidus dekoruojamas tekstilės audiniais. Kuprinių – rankinių diržams naudojami austi diržai.

Visos užsegamos detalės – plastikinės, naudojamos standartiškai tik tam, kad kuprinės – rankinės būtų kuo lengvesnės.

Spalvinis sprendimas – tamsios juodos ir tamsiai rudos spalvos pagrindas, naudojamas kuprinių – rankinių konstrukcijos pagrindui gaminti. Dekoruojant naudotos trys ryškiaspalvių spalvų

medžiagos, kurios skirtingai stilizuoja ir išskiria vieną kuprinę nuo kitos, tuo pačiu suteikiant savitą individualumą.

Pasirinktos technologijos: siuvimas, klijavimas, kuris leidžia skirtingas plokštumas, detales palaipsniui suvesti į bendrą visumą bei gauti puikų rezultatą – trijų išskirtinio dizaino kuprinių – rankinių kolekciją.

6.2. Nuo idėjos iki rezultato

Nuo idėjos, kad noriu sukurti kuprinių kolekciją, skirtą moksleiviams iki eskizavimo ir diplominio darbo eigos pradžios, sunkiausia buvo nuspręsti, kaip turėtų atrodyti kuriama kolekcija. Tad, daugiausiai laiko užtrūkau diplominio darbo ieškojimuose.

6.2.1. Dizainerių kūriniai - artimiausi kūrybinio darbo prototipai

Mano pagrindinė darbo idėja – sukurti ir pagaminti mokyklinių kuprinių – rankinių kolekciją, kurios savo konstrukcija atitiktų antropometrinius taškus, būtų tvirtos ir patikimos, praktiškos.

Išanalizavus daugybę siūlomų mokyklinių kuprinių galima teigti, kad gana daug jų yra abejotinos kokybės ir visiškai neatitinka higienos normų.

Ilgų ieškojimų vedama, rinkau labai daug informacijos, įkvėpimo ieškojau kitų dizainerių darbuose (išsamesni ieškojimai prisegami **2 priedas.** Rasti prototipai).

45 pav.

46 pav.

47 pav.

45 pav. **Odinė kuprinė** [žiūrėta 2012 03 12]. (Prieiga per internetą:http://thegallant.com/fashion/waxed-canvas-camper-satchel/)
46 pav. **Kuprinė** [žiūrėta 2012 03 12]. (Prieiga per internetą: http://www.etsy.com/listing/96159860/metro-backpack-in-brown-canvas-twill?ref=v1_other_1)
47 pav. **Kuprinė** [žiūrėta 2012 04 01]. (Prieiga per internetą: http://www.rookblog.com/2012_03_01_archive.html)

48 pav.

49 pav.

50 pav.

48 pav. **Kuprinė** [žiūrėta 2012 05 09]. (Prieiga per internetą: http://theandeancollection.blogspot.com/2011/10/39000-for-backpack-how-about-some-fair.html)
49 pav. **Kuprinė** [žiūrėta 2012 05 09]. (Prieiga per internetą: http://www.anonsas.lt/portal/categories/105/1/0/1/article/26969/stilius-kuo-vilketi-vasaros festivaliuose)
50 pav. **Kuprinė** [žiūrėta 2012 05 09]. (Prieiga per internetą http://www.ebay.com/itm/New-faux-leather-houns-check-dandy-backpack-school-bags-/250735632563)

6.2.2. Meninio sprendimo paieška, eskizai

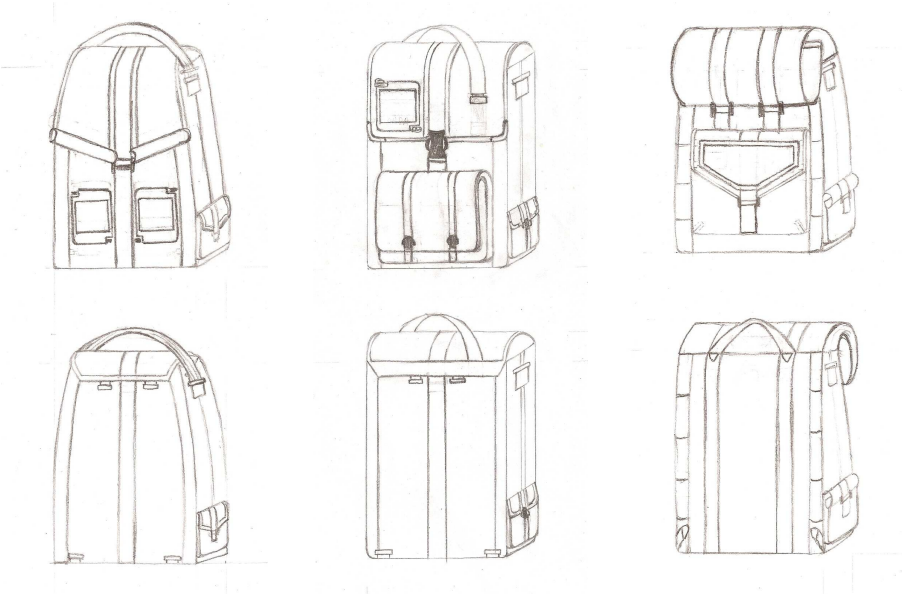
Studijuojant klasikinių rankinių – kuprinių formas ir konstrukcijas, gana greitai apsisprendžiau kokio tipo rankines – kuprines gaminsiu.

Klasikinės formos (kaip ir nurodo standartai) rankinės – kuprinės man pasirodė pačios geriausios, kadangi jos pasižymi tvirtumu, ilgaamžiškumu, talpumu, patogumu. Tačiau nenorėjau imti ir naudoti visiškai tradicinę formą, todėl ieškojau įvairių variantų, daug eskizavau (išsamesni ieškojimai prisegami **3 priedas.** Eskizai, formų, spalvyno paieškos).

Iš pradžių ieškojau pačios formos, tada jų tarpusavio ryšio su visuma.

Sunkiausia buvo sumodeliuoti ir funkcionalias, ir stilistiškai patrauklias rankines – kuprines, priderinti joms tinkamiausias formas. Atsižvelgiant į gautus testinius duomenis, pagaminti tokią kolekciją, kuri patiktų ir sužavėtų jaunąją kartą, bei paskatintų ją dėvėti būtent kuprines einant į mokyklą, iš tiesų nėra lengva.

Galiausiai iš daugybės eskizų išsirinkau tris labiausiai man patinkačius eskizus (51 pav., 52 pav. bei 53 pav.).

51 pav. 52 pav. 53 pav.

51, 52, 53 pav. **Pagrindiniai išsirinkti eskizai**

Apsisprendus dėl formos, prieita antrojo etapo – dekoravimo, konstrukcinio gaminio išskaidymo, spalvų paieškos.

Kita paieška – spalvinė gama, irgi reikalauja daug laiko, bet kadangi anketos duomenimis buvo aiškiai nusakytos juodos ar tamsiai rudos spalvos, tai pagrindu pasirinktos būtent šios spalvos (pav. 54., 55 pav., 56 pav.).

54 pav. 55 pav. 56 pav.

54, 55, 56 pav. **Pagrindinės spalvos (naudojama natūrali oda)**

57 pav.

58 pav.

59 pav.

60 pav. 61 pav. 62 pav.

57, 58, 59 pav. **Pasirinktos trys skirtingos medžiagos, dekoruoti kuprinių- rankinių kolekciją**

60, 61, 62 pav. **Kuprinių- rankinių kolekcijos galutiniai eskizai**

Ilgai svarstant ir analizuojant kokios medžiagos bus naudojamos dekoruojant rankinių – kuprinių kolekciją, nuspręsta, kad kuprinės bus siuvamos naudojant šias tris skirtingas medžiagas (57, 58, 59 pav.), panaudojant jas kuprinių atvartams, kišenėlėms formuoti.

Eskizavimo etapai tegalėjo tik apspręsti diplominio darbo formas, tačiau perėjus į praktinės dalies vykdymą, susidūriau su techninio sprendimo vystymo būdais.

6.2.3. Kūrybinio darbo praktinis įgyvendinimas

Prieš projekto realizavimą medžiagoje pirmiausiai reikėjo pasidaryti tikslius eskizus, bandynius ieškant rankinių proporcijų ir dydžių suderinamumo. Išsirinkus galutinius eskizinius projektus – gaminami tikslūs lekalai iš popieriaus, pagal kuriuos vėliau vyko visa darbo eiga.

Pirmoji rankinė:

Pirmiausiai pasirenkama siųti pilkoji kuprinė (61 pav.). Pagal šiuos lekalus iš natūralios odos išpjaunamos detalės, ploninimo peiliu reikiamus detalių kraštelius nusklembiame (63 pav.). Paruoštas detales susiuvame: prie priekinės detalės prisiuvame šonines detales (64 pav.).

63 pav.

64 pav.

Vėliau siuvamos kuprinės – rankinės atvartai. Pagal lekalą iš gobeleninio audinio išsikerpame šoninių kišenėlių atvartus (65 pav.), audinį pastandiname klijuojama drobele. Klijais priklijuojame detales ir apsiuvame siuvimo mašina. Padarytus atvartus priklijuojame prie šoninių detalių ir juos prisiuvame (66 pav.).

65 pav.

66 pav.

Pasiuvame šonines kišenėles, klijais jas priklijuojame prie šoninės detalės ir prisiuvame siuvimo mašina (67 pav.).

Gautas rezultatas: šoninės kišenėlės prisiųtos prie pagrindo (68 pav.). Prie nugarinės detalės apačios prisiuvami diržų laikikliai.

67 pav.

68 pav.

Siuvame priekinę kišenę. Prie kišenėlės pagrindo, klijais priklijuojame dirželius, juos prisiuvame. Prie pagrindinės detalės priklijuojame šonelį ir jį prisiuvame.

Pagal lekalą iš pamušalinio audinio išsikerpame kišenėlei pamušalą, kraštelius priklijuojame prie kišenėlės. Iš Gobeleninio audinio išsikerpame kišenėlės detales, jas pastandiname klijuojama drobele. Detales suklijuojame ir prisiuvame, paklijuojamas ir prisiuvamas užtrauktukas (69 pav.). Gautą rezultatą (kišenę) klijuojame prie pagrindo ir vėlgi prisiuvame siuvimo mašina.

Prie nugarinės detalės viršutinės dalies priklijuojame diržų laikiklius ir priekinį atvartą, prisiuvame. Gavome kuprines – rankinės išklotinę (70 pav.).

69 pav.

70 pav.

Sujungiame šoną. Sujungus šoną įklijuojame dugnelį ir jį prisiuvame (71 pav.).

Pagal lekalus iš pamušalinio audinio išsikerpame kuprinei – rankinei pamušalą, įsiuvame dvejas kišenėles su užtrauktukais. Prie pamušalo siuvame odines detales, kuriose įsiutas užtrauktukas, tai bus kuprinės uždaramoji detalė (72 pav.).

71 pav.

72 pav.

Susiuvame pamušalo šonus. Paruošus pamušalą jį įklijuojame į kuprinės – rankinės vidų, susiuvame.

Siuvami rankinės – kuprinės diržai. Naudojamas austas, tvirtas diržas ir natūrali oda.

Nudažomi visi pjautiniai detalių kraštai. Nupurškiama laku ir nublizginama specialia, odai blizginti skirta, kempinėle.

Antroji rankinė:

Pagal lekalus iš natūralios odos išpjaunamos detalės, ploninimo peiliu reikiamus detalių kraštelius nusklembiame. Paruoštas detales susiuvame: prie priekinės detalės prisiuvame šonines detales.

Vėliau siuvamos kuprinės – rankinės atvartai ir šoninės kišenės (73 pav.). Pagal lekalą iš gobeleninio audinio išsikerpame šoninių kišenėlių atvartus, audinį pastandiname klijuojama drobele. Klijais priklijuojame detales ir apsiuvame siuvimo mašina. Padarytus atvartus priklijuojame prie kišenėlės ir prisiuvame. Kišenėles priklijuojame ir prisiuvame prie kuprinės – rankinės šoninių detalių (74 pav.).

73 pav.

74 pav.

Siuvame priekinę kišenę. Prie kišenėlės pagrindo, klijais priklijuojame dirželį, jį prisiuvame. Prie pagrindinės detalės priklijuojame šonelį ir jį prisiuvame.

Pagal lekalą iš pamušalinio audinio išsikerpame kišenėlei pamušalą, krašteliu priklijuojame prie kišenėlės. Iš Gobeleninio audinio išsikerpame kišenėlės atvartą, jį pastandiname klijuojama drobele. Detales suklijuojame ir prisiuvame (75 pav.). Gautą atvartą prisiuvame prie kuprinės pagrindo (76 pav.). Klijais paklijuojame ir prisiuvame kišenėlę.

75 pav.

76 pav.

Gavome kuprinės – rankinės išklotinę (77 pav.). Prie šoninių detalių priklijuojame diržo laikiklius ir prisiuvame. Prie išklotinės priklijuojame dugnelį ir susiuvame. Iš pamušalinio audinio išsikerpame pamušalą, įsiuvame kišenėlę su užtrauktuku, susiuvame pamušalo kraštus ir įklijuojame į kuprinę.

77 pav.

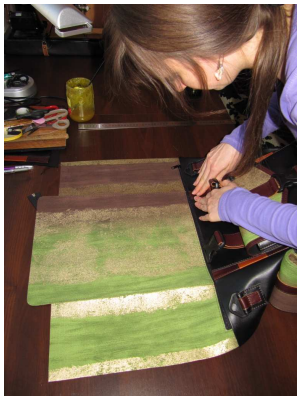

78 pav.

Iš gobeleninio audinio išsikerpame atvarto detales, audinį pastandiname klijuojama drobele (78 pav.) ir susiuvame. Išsikerpame pamušalą, jį priklijuojame. Prisiuvame užtrauktuką (79 pav.), gautą atvartą priklijuojame prie kuprinės ir prisiuvame (80 pav.).

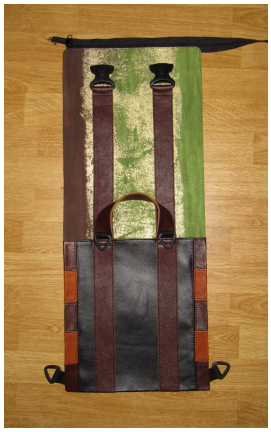

79 pav.

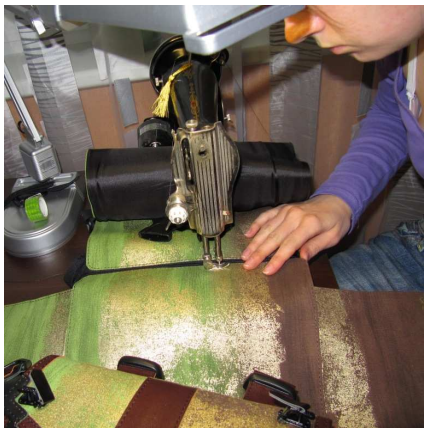

80 pav.

Prie nugarinės detalės viršutinės dalies priklijuojame diržų laikiklius, rankenėlę, diržus su užsegimais ir nugarinę atvarto dalį, viską prisiuvame (81 pav.). Priklijuojame užtrauktuką prie nugarinės ir priekinės detalės ir prisiuvame (82 pav.).

81 pav.

82 pav.

Suklijuojame kuprinės šonelius ir susiuvame (83 pav.). Siuvami rankinės – kuprinės diržai (84 pav.). Naudojamas austas, tvirtas diržas ir natūrali oda. Nudažomi visi pjautiniai detalių kraštai. Nupurškiama laku ir nublizginama specialia, odai blizginti skirta, kempinėle.

83 pav.

84 pav.

Trečioji rankinė:

Pagal lekalus iš natūralios odos išpjaunamos detalės, ploninimo peiliu reikiamus detalių kraštelius nusklembiame. Paruoštas detales susiuvame: prie priekinės detalės prisiuvame šonines detales. Prieš siuvant šonines detales, prie nugarinės detalės į tarpą įklijuojame diržų laikiklius ir prisiuvame (85 pav.).

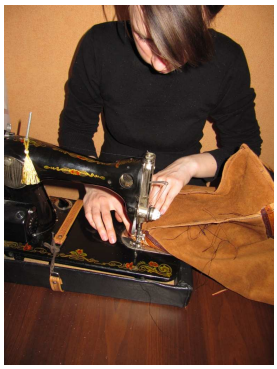
85 pav.

Vėliau siuvamos kuprinės – rankinės atvartai. Pagal lekalą iš gobeleninio audinio išsikerpame šoninių kišenėlių atvartus, audinį pastandiname klijuojama drobele. Klijais priklijuojame detales ir apsiuvame siuvimo mašina. Padarytus atvartus priklijuojame prie šoninių detalių ir juos prisiuvame.

Pasiuvame šonines kišenėles, klijais jas priklijuojame prie šoninės detalės ir prisiuvame siuvimo mašina.

Prie nugarinės detalės viršutinės dalies priklijuojame diržų laikiklius ir priekinį atvartą, prisiuvame. Gavome kuprinės – rankinės išklotinę.

Sujungiame šoną. Sujungus šoną įklijuojame dugnelį ir jį prisiuvame (86pav.).

86 pav.

87 pav.

Pagal lekalus iš pamušalinio audinio išsikerpame kuprinei – rankinei pamušalą, įsiuvame kišenėlę su užtrauktuku (87 pav.). Prie pamušalo siuvame odines detales, kuriose įsiutas užtrauktukas, tai bus kuprinės uždaramoji detalė.

Susiuvame pamušalo šonus. Paruošus pamušalą jį įklijuojame į kuprinės – rankinės vidų, susiuvame (88 pav.).

88 pav.

Siuvami rankinės – kuprinės diržai. Naudojamas austas, tvirtas diržas ir natūrali oda. Nudažomi visi pjautiniai detalių kraštai. Nupurškiama laku ir nublizginama specialia, odai blizginti skirta, kempinėle.

6.2.4 Įgyvendinto kūrybinio darbo foto pristatymas

KUPRINIŲ KOLEKCIJA „ KUPRINIŲ TRIO “

89 pav.

90 pav.

89 - 90 pav. **Kuprinių kolekcijos „KUPRINIŲ TRIO‘‘ pirmoji kuprinė.**

91 pav.

92 pav.

91- 92 pav. **Kuprinių kolekcijos ,,KUPRINIŲ TRIO‘‘ antroji kuprinė.**

93 pav.

94 pav.

93- 94 pav. **Kuprinių kolekcijos ,,KUPRINIŲ TRIO‘‘ trečioji kuprinė.**

94 pav.

96 pav.

97 pav.

98 pav.

94 - 98 pav. **Kuprinių kolekcija „KUPRINIŲ TRIO‘‘ .**
Nuotrauka - S. Rubštaičio,
Modelis - V. Miliūtė.

EDUKACINIAI DARBO ASPEKTAI

Mokytojo tikslas yra netik ugdyti kūrybingą, mąstančią, žinių trokštančią asmenybę, bet ir puoselėti ir skatinti, kad kiekvienas mokinys būtų sveikas, žinantis viską apie savo antropometrinius taškus. Siektina, kad kiekvienas mokytojas supažindintų mokinius su jų poreikiais bei nauda, nešiojant kuprines.

Bakalauro darbo tema aktuali įvairių amžių žmonėms, tame tarpe ir mokiniams, ir jų tėvams, mokytojams, todėl jo tiek teorinę medžiagą, tiek kuprinių – rankinių kolekciją galima pritaikyti įvairiose klasėse, kaip pažintinę ugdymo priemonę (apsakant edukacinę diplomo vertę), taip pat kaip vaizdinę, praktišką priemonę (diplomo konkretų panaudojimą).

Mokiniai susipažinę su šiuo diplominiu darbu sužinotų:

- kuprinių bei rankinių atsiradimo istoriją, jų reikšmę žmogui, mokiniui;
- praeitų amžių ir šių dienų rankinių – kuprinių gaminimo technologijas, medžiagų ypatybes, jų plastiškumą, ergonomiškumą;
- kuprinių naudą, bei jų panaudojimo galimybes jų aplinkoje;
- kaip galima valdyti ir lavinti odos technologijų gebėjimus;
- kaip galima kurti savitą stilių dėvint kuprines ir atrodant stilingai;
- tarpdisciplininis mokymas- prisimins ir įtvirtins ergonomikos mokslo žinias.

Įgytos žinios praplėstų akiratį, padėtų atskirti tai, kas estetiška, ergonomiška, funkcionalu bei praktiška dėvint kuprines, kaip pagrindinį savo stiliaus akcentą.

Skatintų argumentuotai rinktis kuprines pagal ergonomiškumą, kokybę ir funkcionalumą.

Kolekcijos ergonomiškumo, funkcionalumo bei stiliaus apraiškos paieškos, bei pilnai atlikta trijų kuprinių kolekcija puikiai nusako edukacinę šio darbo vertę.

IŠVADOS

Įvykdžius diplominiame darbe užsibrėžtus tikslus daromos šios išvados:

1. Kuprinių, rankinių istorinė raida yra labai plati, jų yra labai įvairių, todėl apžvelgti šią sritį galima tik bendrais bruožais, susietais su diplominio darbo tema.
2. Atlikta išsami vyresnių klasės mokinių apklausa ir atlikta kiekybinė ir kokybinė analizė, sietina su rankinėmis – kuprinėmis, siekiant išsiaiškinti, kas svarbiausia moksleiviams, kam jie teikia prioritetus. Analizuojant rezultatus atsižvelgta į jų įsivaizduojamas svajonių rankinių- kuprinių modelius, kuriant eskizus, bei pačius gaminius.
3. Analizuojant tradicinių rankinių formos išssiaiškinta, kad kai kurių rankinių – kuprinių tipai yra būdingi keliems laikotarpiams, tačiau jos niekada nebūdavo visiškai identiškos, įgaudavo ir papildomų, konkrečiam laikmečiui, būdingų bruožų.
4. Reikia sutikti, kad kuprinės taip pat turi svarbią reikšmę atsižvelgiant į moksleivio antropometrinius taškus. Tačiau pažymėtina, kad šiandien naudojamų medžiagų gausa, formų įvairovė, abejotina kokybė ir asmeninės stiliaus paieškos pagrindinį atributą moksleiviui – kuprinę padarė mažiau naudojama, nepatrauklia.
5. Remiantis pateikta medžiaga įrodyta, kad kuprinė gali būti netik ergonomiška, bet ir patraukli jaunajai kartai šiandien.
6. Remiantis išnagrinėta medžiaga, sukurta ir pateikiama trijų rankinių – kuprinių kolekcija „ KUPRINIŲ TRIO “, sukurta remiantis klasikinės mokyklinės kuprinės interpretacija.

LITERATŪRA

1. Burneckienė, I., Lesauskienė, V., 2010, Referato, Kursinio ir Bakalauro darbo rengimo metodinės rekomendacijos. Šiauliai: VŠĮ Šiaulių universiteto leidykla.
2. Majauskienė, N., Varžgalytė, I., 1989 , Odos galanterijos gaminių technologija. Vilnius.
3. Козлова, Т.,В., 1975, Основы художественного проектирования изделий из кожи. Москва.
4. Николаева, Ж.,б., Темкин, Шаповалова, Н.,Н., 1975, Моделирование кожгалантерейных изделий. Москва.
5. Miller, J., 2006, Handbags. New York.
6. Van Eijk, F., 2004, Bags. Amsterdamas. Nyderlandai.
7. Jo Hiney, H., 2005,Quilted bags and purses. New York.
8. Mulins, S., Malone, N., 2004, Making leather handbags. USA: Printed in China.
9. Ramonas, Z., Čikotienė, D., 2009, Ergonomika. Žmonių saugos pagrindai. Šiauliai.
10. Žurnalas Top Fashion Accesory, 2009, Summer- Spring. USA.
11. Чекризова Е., Е., 2006, Стильные штучки из кожи. Москва: АСТ-ПРЕСС КНИГА.
12. Балдано И., Ц., 2001, Мода XX века. Энциклопедия. Москва: Олма-Пресс.

Internetiniai puslapiai:

1. Higienos normos „Mokyklinės prekės" [žiūrėta 2012-03-25]. Prieiga per internetą: <http://sena.sam.lt/lt/main/teisine_informacija/higienos_normos?id=25063>.
2. [žiūrėta 2012-01-25]. Prieiga per internetą:
3. < http://www.dykai.lt/idomybes/2011012013228/idomybes/idomios-daiktu-istorijos-rankines/menu-id-48.html>.
4. [žiūrėta 2012-01-25]. Prieiga per internetą:
   < http://www.vsaa.lt/am_oda.htm >.
5. [žiūrėta 2012-12-15]. Prieiga per internetą:
   <http://www.infashion.lt/index.php?option=com_content&view=article&id=104:muziejus-kurio-kiekviena-mergina-nort-savo-spintoje&catid=36:kitur&Itemid=54>.
6. [žiūrėta 2012-01-25]. Prieiga per internetą:
7. < http://www.facebook.com/pages/Praktiški-ir-stilingi/178149578864091>.

8. [žiūrėta 2012-03-25]. Prieiga per internetą: <http://translate.google.lt/wikipedia.org/wiki/Backpacking_(travel))>.
9. [žiūrėta 2012-03-25]. Prieiga per internetą: <http://kokonas.wordpress.com/category/rankdarbiai/>.
10. [žiūrėta 2012-03-24]. Prieiga per internetą: <http://www.crookedbrains.net/2009/09/bags.html>.
11. [žiūrėta 2012-03-26]. Prieiga per internetą: <http://thehousethatlarsbuilt.blogspot.com/2011/08/back-to-school-bags.html>.
12. [žiūrėta 2012-03-26]. Prieiga per internetą: <http://purses-handbagss.com/bag-purses/>.
13. [žiūrėta 2012-03-26]. Prieiga per internetą: <http://www.global-blue.com/destinations/denmark/copenhagen/piet-breinholms-last-bag-collection/)>.
14. [žiūrėta 2012-03-26]. Prieiga per internetą: < http://www.thisnext.com/recent)>.